

МЕХАНІЗМ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано основні податкові механізми державного регулювання інноваційної діяльності. Досліджено податок на прибуток та податок на додану вартість, їх вплив на інноваційну діяльність, тенденції й проблеми. Запропоновано заходи щодо поліпшення податкового регулювання інноваційної діяльності країни.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, державне регулювання, оподаткування, податок на прибуток, податок на додану вартість, Податковий кодекс.

Стимулювання інноваційного розвитку є пріоритетним завданням політики уряду будь-якої держави. Достатньо важко стимулювати інноваційний розвиток, особливо за наявності фінансових, інституційних, культурних труднощів і економічного спаду в країні. Витрати на інноваційну діяльність скорочуються переважно через їх фінансування за рахунок грошових потоків, які знижуються під час криз. Одночасно банки, небанківські фінансові посередники та інвестори стають більш чутливими до ризику, підприємства стикаються з труднощами залучення фінансових ресурсів із зовнішніх джерел для фінансування своїх проектів. У такій ситуації виникає необхідність введення економічних, правових та інституційних стимулів, які відновили б сприятливі умови для розробки інновацій та економічного зростання. Пакет стимулювання зазвичай включає в себе перелік різних заходів, які являють собою сукупність механізмів регулювання.

Аналіз наукової літератури вказує на односторонню першість бюджетно-податкового механізму регулювання серед інших механізмів.

На сьогодні в Україні складно здійснювати пряме фінансування інноваційної діяльності відповідно до спеціальних законів, прийнятих з метою безпосереднього сприяння розвитку інновацій, тому уряд зобов'язаний створити умови розвитку з використанням непрямих методів державного регулювання, у цій ситуації – із застосуванням податкового механізму.

На сучасному етапі дослідження інноваційної проблематики та питань щодо механізмів державного регулювання інноваційним розвитком в Україні проводять достатньо інтенсивно, що відображено в працях таких фахівців з державного управління, як: В. Є. Воротін, М. В. Гаман, В. О. Гусев, О. І. Дацій, А. О. Дегтяр, Д. В. Карамішев, М. Х. Корецький та ін. Проте механізм по-

даткового регулювання інноваційного розвитку в Україні з погляду державного управління та з урахуванням реалій сьогодення висвітлено неповною мірою.

Мета статті – дослідити ефективність використання податкових інструментів регулювання інноваційної діяльності в Україні на основі аналізу податку на прибуток та ПДВ у сучасних реаліях.

Податкове регулювання – це заходи прямого впливу держави на інноваційні, економічні й соціальні процеси шляхом зміни виду податків, податкових ставок, встановлення податкових пільг, зниження або підвищення загального рівня оподаткування, відрахувань до бюджету [7]. Так, зниження податків здатне стимулювати інноваційну сферу, а підвищення податків – стримувати або навіть пригнічувати.

Відомі такі методи податкового регулювання на рівні підприємств: зміна податкових пільг, диференціації підвищення або зниження податкових ставок, повне або часткове звільнення від податків (окремих податків), відстрочка платежу або анулювання заборгованості й повернення раніше сплачених сум, застосування штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податків та інші порушення податкового законодавства, надання податкового й інвестиційного податкового кредиту підприємствам, що здійснюють інвестування коштів в оновлення основних фондів. Перелічені методи являють собою механізм податкового регулювання на рівні як звичайних організацій, так і інноваційних підприємств. Будь-яка зміна складових цього механізму безпосередньо впливає на фінансовий стан платника податків [9].

Вивчаючи механізм оподаткування інноваційної діяльності в Україні, необхідно розглядати його не лише як фіскальний інструмент, а і як диференційний регулятор інноваційного розвитку з обов'язковим урахуванням інноваційних напрямів, прописаних у Законі України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні".

Стратегічними пріоритетними напрямками на 2011–2021 рр. в Україні є:

- транспортування енергії, енергоефективні, ресурсозберіжні технології, альтернативні джерела енергії;
- високотехнологічний розвиток транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки;
- виробництво матеріалів, їх оброблення і з'єднання, індустрія наноматеріалів та нанотехнологій;
- оновлення та розвиток агропромислового комплексу;
- технології та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики;
- технології чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища;
- сучасні інформаційні, комунікаційні технології, робототехніка [4].

В Україні інноваційну діяльність регулює Закон "Про інноваційну діяльність". У ст. 21 Закону вперше ґрунтовно прописано принципи оподаткування, що стосуються безпосередньо інноваційного розвитку України. Так, до 2005 р. 50% податку на прибуток і 50% ПДВ по операціях з продажу товарів при виконанні інноваційних проектів залишалися в підприємствах і використовувалися для фінансування інноваційної і науково-технічної діяльності, встановлювалася щорічна двадцятипроцентна норма прискореної амортизації основних фондів певних груп, а у 2005 р. цю статтю вилучено із Закону.

До 2005 р. спостерігалася зростання організацій, що займаються науковими дослідженнями (у 2002 р. – 1477 од., у 2003 р. – 1487 од., у 2004 р. – 1505 од., у 2005 р. – 1510 од.), а після 2005 р. почалося зменшення їх кількості (у 2006 р. – 1452 од., у 2007 р. – 1404 од., у 2008 р. – 1378 од., у 2009 р. – 1340 од.; за п'ять років відбулося зменшення на 170 од.). Після 2005 р. держава в регулюванні наукової та інноваційної діяльності більше займала вже позицію "жандарма".

Щоб зрозуміти, як держава сьогодні підтримує підприємствам, які будують свою діяльність на засадах інноваційного розвитку, варто проаналізувати положення оновленого Податкового кодексу. Основною базою для регулювання механізму оподаткування в Україні є Податковий кодекс України (далі – ПК України), що визначає суть податку на прибуток та ПДВ, платників податку, об'єкти, базу й ставки оподаткування, порядок нарахування, а також регулює відносини між органами державної фіскальної служби України та підприємствами. Основними податками для підприємств інноваційного спрямування є податок на прибуток підприємства та податок на додану вартість.

Податок на прибуток сплачують підприємства – суб'єкти господарської діяльності – юридичні особи, які є резидентами й нерезидентами. Цей податок є одним з основних бюджетотворювальних, його сплачують з прибутку, одержаного від реалізації продукції (робіт, послуг), основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів, валютних цінностей, інших видів фінансових ресурсів і матеріальних цінностей, а також із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій [7]. Базова (основна) ставка податку 18% [6]. Враховуючи складну політичну, економічну та соціальну ситуацію в країні, уряд не став продовжувати зниження ставки податку на прибуток, що було передбачено в ПК України в редакції 2010 р., з 01.01.2014 р. – до 16%.

Потрібно зрозуміти, що інноваційний сектор, на відміну від інших секторів економіки, несе на собі подвійне навантаження в розвитку країни – економічне й науково-технічне. І нинішній стан України свідчить, що для інноваційних підприємств ставка податку на прибуток у 18% – це величезний податковий тиск, який змушує платників працювати діяти нижче від своїх потенційних і технологічних можливостей, скорочуючи базу оподаткування та доходи бюджету. Податок на прибуток як важлива складова механізму податкового регулювання за умови економічно необґрунтованого підвищення ставки має такі негативні канали впливу на інноваційні підприємства:

- підвищує ціну інноваційної продукції, збільшує вартість науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок (НДДКР), роблячи цим кінцевий інноваційний продукт дорожчим порівняно з аналогами, виробленими в країнах з більш досконалою системою оподаткування;
- призводить до скорочення витрат підприємства на НДДКР і зменшення участі інноваційних підприємств у створенні ВВП країни;
- негативно позначається на надходженні інвестицій у країну;
- збільшує ціну капіталу інноваційного підприємства, знижує його капіталомісткість порівняно з аналогічними підприємствами в країнах із сприятливими умовами оподаткування, зменшує конкурентоспроможність підприємства на світовому й внутрішньому ринках інновацій.

Вважаємо, Розділ III Податкового кодексу, який визначає суть цього податку, у чинному вигляді практично не впливає й не стимулює конкретно інноваційну діяльність в Україні. У кодексі відсутні поняття та схема податку на прибуток саме для інноваційних підприємств, а також галузева диференційна система пільг щодо цього податку. Наприклад, на цей момент зі змісту ПК України вилучено ст. 158, яка визначала особливості оподаткування прибутку під-

приємств, що займаються впровадженням енергоефективних технологій. Ця стаття звільняла від оподаткування 80% прибутку, отриманого від продажу енергоефективних обладнання, матеріалів і виробів, що виробляються на території України, і 50% прибутку, отриманого від здійснення енергоефективних заходів та реалізації енергоефективних проектів підприємств, що включені до Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання таких заходів та проектів. Кошти, вивільнені у зв'язку з наданням податкової пільги, повинні були спрямовуватися платником податку на збільшення обсягів виробництва. Крім того, Закон України "Про внесення змін у Податковий кодекс України й деякі законодавчі акти України щодо податкової реформи" від 28.12.2014 р. № 71-VIII з 01.01.2015 р. скасовані пільгові ставки податку на прибуток: 0% для суб'єктів, що реалізують інвестиційні проекти згідно із Законом України "Про стимулювання інвестиційної діяльності в пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць" та 5% для суб'єктів ІТ-галузі. Лише до 01.01.2016 р. залишили ставку 0% для тих платників, у яких чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за даними фінзвітності за останній річний звітний період не перевищує 3 млн грн (із цілим рядом винятків).

Отже, у ситуації щодо відсутності коштів у Державному бюджеті на фінансування інноваційної діяльності доцільно використовувати непрямі методи фінансування, диференційовано зменшуючи ставку податку на прибуток для інноваційних підприємств, починаючи з 5–10% і доводячи до 100%, наприклад, для таких сфер інноваційної діяльності, як літакобудування, космічна техніка, мікроелектроніка, нанотехнології, біотехнології, генна інженерія, атомна енергетика тощо, тобто галузей, які є високими технологіями, даючи додаткові пільги, наприклад, за відстрочення платежу цього податку. Таким чином, податкова пільга, що передбачає зниження ставки податку на прибуток для інноваційних підприємств, є одним з інструментів реалізації механізму податкового регулювання інноваційної діяльності. Серйозним досягненням у цьому питанні можна назвати прийняття Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей виконання проектів міжнародної технічної допомоги на Чорнобильській АЕС" № 364-VIII від 08.05.2015 р. Закон звільнив від оподаткування прибуток ДСП ЧАЕС і прибуток підприємств, отриманий за рахунок міжнародної технічної допомоги або за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті як внесок України до Чорнобильського фонду "Укриття".

Важливим інструментом податкового стимулювання інноваційної активності є також амортизаційна політика держави. Існують певні особливості розрахунку амортизації основних засобів підприємств, яку враховують при обчисленні податку на прибуток. Амортизація як економічна категорія відображає знос основних засобів і пов'язана з їх відтворенням. Сума накопичених амортизаційних відрахувань спрямовується на заміну зношених основних засобів у процесі їх експлуатації. Амортизація як фінансова категорія визначає повернення раніше здійснених витрат, пов'язаних зі створенням та придбанням основних засобів.

Оскільки амортизаційні відрахування є елементом собівартості, збільшення їх розміру призводить до скорочення прибутку підприємства, а отже, і оподатковуваної бази для розрахунку податку на прибуток. При цьому амортизація є умовним нарахуванням у складі собівартості, тобто не призводить до безпосереднього витрачання грошових коштів, тим самим збільшує для підприємства грошовий приплив коштів. Інноваційна діяльність передбачає не тільки розробку інноваційних технологій, а й використання. Враховуючи швидкість розвитку та вдосконалення інновацій, різне устаткування, матеріали, техніку, комплектуючі тощо, швидко морально й фізично зношуються. Тому прискорена амортизація для таких підприємств є важливим стимулюючим регулятором. На сьогодні ПК України не враховує особливостей діяльності інноваційних підприємств. Так, ст. 138 ПК України щодо строків та порядку розрахунку амортизації встановлює єдині критерії оподаткування для всіх підприємств без визначення їх сфери діяльності. Таким чином, Розділ III ПК України в новій редакції не містить специфічних правил податкового обліку поточних витрат на утримання, поліпшення та ремонт основних засобів інноваційних підприємств. Відповідні суми враховують у складі витрат за правилами бухгалтерського обліку.

Фахівці визнають, що саме прямі податки, зокрема податок на прибуток, мають найбільші потенційні можливості для регуляторного впливу на темпи, масштаби й напрями інноваційної діяльності. У поєднанні з амортизаційною політикою податок на прибуток визначає розміри власних фінансових ресурсів інноваційних суб'єктів, які можуть бути використані для забезпечення подальшого зростання і, зрештою, формує істотну частину інвестиційного потенціалу для розвитку інновацій, необхідного для розвитку інноваційного підприємства зокрема й економіки загалом.

Розділ V Податкового кодексу описує податок на додану вартість – це непрямий податок, який є часткою новоствореної вартості, входить до ціни реалізації товарів і сплачується споживачем до державного

бюджету на кожному етапі виробництва товарів. Платниками ПДВ є суб'єкти господарської діяльності (юридичні особи) і громадяни (фізичні особи), які здійснюють підприємницьку діяльність на території України. Ставки податку встановлюють від бази оподаткування в таких розмірах: 20%, 0%, 7% [6].

Вплив ПДВ як невід'ємної частини механізму податкового регулювання в Україні на інноваційне підприємництво важко однозначно оцінити, оскільки суперечливість та складність механізму його справляння викликає низку дискусій. ПДВ є істотним чинником, здатним стимулювати або стримувати ділову активність інноваційних платників цього податку. В Україні існують численні недоліки адміністрування ПДВ, які призводять до негативного впливу на фінансово-господарські рішення як звичайних, так і інноваційних підприємств. ПДВ є ціноутворюючим елементом та може істотно впливати на загальний рівень цін, оскільки входить до ціни реалізованих товарів, виконаних робіт і наданих послуг. Цей податок обмежує величину прибутку підприємств, тому що в умовах конкуренції, особливо в інноваційному секторі з урахуванням відмінностей інноваційної продукції від звичайних товарів і послуг, не завжди можливе підвищення ціни на величину цього податку у випадках підвищення ставки ПДВ. Підвищення цін на суму цього податку може призвести до зниження попиту на інновації, тому що ПДВ, який сплачує інноваційне підприємство, прямо пропорційний еластичності попиту на продукцію та обернено пропорційний еластичності пропозиції. Коли сформовані на ринку попит і пропозиція дають змогу встановлювати ціну, включаючи до неї ПДВ, на рівні, що задовольняє потреби підприємства для продовження інноваційної діяльності, то тягар податку несе кінцевий споживач. Якщо ж такі умови відсутні, то витрати зі сплати ПДВ лягатимуть на продавця або виробника інноваційного товару.

В окремих випадках ПДВ може дорівнювати або бути більшим за отриманий прибуток і стягуватись навіть за рахунок амортизаційного фонду, фонду оплати праці та інших витрат. Це є актуальним для інноваційного ринку, особливо в умовах фінансової кризи та зниження курсу національної валюти, коли більшість доходів підприємства знецінюється, частка прибутку в ціні продукції скорочується, а порівняно висока ставка ПДВ і зростання його питомої ваги в ціні товару спричинює спад попиту на продукцію. ПДВ сплачується за рахунок тієї частини обігових коштів, яка необхідна підприємствам для ведення поточної діяльності.

Великою проблемою в Україні для всіх, у тому числі для інноваційних підприємств, є повернення ПДВ. В умовах погіршення економічної ситуації, дефіциту бюджетів рі-

зних рівнів, зростання внутрішньої та зовнішньої заборгованості держави, уряд може використовувати кошти, призначені для погашення заборгованості з відшкодування ПДВ, як тимчасовий кредитний ресурс. Порівнюючи терміни сплати ПДВ та терміни реального його відшкодування, доходимо висновку, що наявність на рахунках коштів, які являють собою податковий кредит, навряд чи підприємства сприймають як вільні кредитні безкоштовні ресурси, що покращують ефективність фінансово-господарської діяльності, позитивно впливаючи на оборотність коштів. Так, за даними Forbes.ua, на початок травня 2015 р. держава загалом заборгувала підприємствам 35 млрд грн ПДВ за всі минулі періоди. Як стверджують юристи, є підприємства, яким держава не відшкодувала ПДВ ще з 2006 р., тому вони змушені звертатися до судів. Саме тому ПДВ, який називають "найкращим з-поміж українських податків", є настільки "зручним" для держави, наскільки важким для підприємства.

Сьогодні оподаткування ПДВ інноваційної діяльності в Україні не є ефективним і не стимулює інноваційної активності платників податків. У зв'язку із цим проблема вдосконалення системи оподаткування ПДВ інноваційної діяльності підприємств є вкрай актуальною. Виникає необхідність використання наступного інструменту впровадження механізму податкового регулювання – пільги з ПДВ, які передбачають часткове зниження ставки ПДВ або використання нульової ставки, або зміну адміністрування ПДВ для інноваційних підприємств. Існує зв'язок між обсягами реалізації інноваційної продукції та навантаженням ПДВ. Чим більше навантаження ПДВ, тим менші обсяги реалізації інноваційної продукції.

Наприклад, у багатьох країнах ЄС передбачено можливість зниження ПДВ по товарах інноваційного призначення, таким чином, у результаті існуючих диференційованих ставок ПДВ фактична ставка ПДВ виявляється значно нижчою від національної ставки [5]. На сьогодні в жодній країні ЄС немає підвищених ставок. Так, у Франції стандартна ставка ПДВ – 20%, пільгові ставки – 2,1%; 5,5%; 10%, у Швейцарії стандартна ставка – 8%, пільгові ставки – 2,5–3,8%, у Великобританії стандартна ставка – 20%, пільгові ставки – 0–5%, у Люксембурзі стандартна ставка – 17%, пільгові ставки – 3%; 8%; 14%, в Ірландії стандартна ставка – 23%, пільгові ставки – 4,8%; 9%; 13,5% тощо [8].

Надання пільги по ПДВ у вигляді нульової ставки певному колу платників податків, які здійснюють діяльність, що відповідає законодавчо встановленому визначенню інноваційної діяльності, є більш прийнятним для стимулювання інноваційної активності. Це зумовлено тим, що така пільга справляє більший стимулюючий ефект у

разі, якщо правом на її застосування можуть скористатися ті платники податків, які займаються виробництвом та експортом високотехнологічної продукції. Реалізація цих заходів потребуватиме від держави певних фінансових витрат і впровадження інноваційних форм податкового контролю.

Істотний недолік пільги у вигляді звільнення від ПДВ полягає лише в тому, що платники податку, які одержали її, не обчислюють ПДВ щодо встановлених інноваційних і технологічних операцій, але водночас втрачають право на відрахування ПДВ, пред'явленого постачальниками товарів (робіт, послуг), майнових прав, що використовують для здійснення операцій, які звільняють від ПДВ. Це призводить до неефективності пільг, збільшення цін на кінцеву продукцію, що робить її неконкурентоспроможною на світовому ринку. Тому необхідно в цьому напрямі максимально усунути прогалини в українському податковому законодавстві.

Певний інтерес становить європейський досвід. У ЄС адміністрування ПДВ більше схоже на адміністрування податку з продажів, який є більш зручним для українського інноваційного бізнесу, ніж традиційний ПДВ. Через необхідність узгодженості між країнами з різними ставками податку Єврокомісія зважилась на експеримент, за якого проміжні операції (наприклад, постачання складових для виробництва автомобілів тощо) між країнами-членами обліковують за нульовою ставкою, а сам податок стягується вже на етапі кінцевого споживання (фактично податок із продажу). Таким чином, значно зменшується проблема ПДВ-відшкодування (оскільки авансом ПДВ не сплачується), підприємства потребують набагато менше обігових коштів, а саме адміністрування податку стає простішим. Було б доцільним в Україні застосувати подібний досвід саме інноваційних підприємств відповідно до європейських практик. Це, поперше, буде помітне полегшення умов ведення інноваційної діяльності без створення перекосів та корупційних схем (принаймні буде менша потреба в обігових коштах) [10].

На відміну від промислово розвинутих країн, в Україні можливості маніпулювання ставками ПДВ використовують не повною мірою. Податкову пільгу по ПДВ як регулятор механізму оподаткування використовують або односторонньо й недостатньо, або обмежено в часі. Так, ПК у ст. 197 визначає досить невеликий перелік операцій, пов'язаних з інноваційною діяльністю, які звільняються від оподаткування. Сюди належать сфера освіти, фундаментальні дослідження та НДДКР особою, яка отримує кошти з рахунку органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, безкоштовна передача приладів, обладнання, матеріалів науковим установам, вищим на-

вчальним закладам III–IV рівнів акредитації, внесеним до Державного реєстру наукових організацій, яким надається підтримка держави, енергозбережне обладнання й матеріали тощо, якщо ці товари застосовують для власного виробництва та якщо ідентичні товари не виробляють в Україні.

Також у Перехідних положеннях ПК тимчасово, до 01.01.2019 р., звільняються від сплати податку на додану вартість операції з постачання техніки, обладнання, устаткування, визначені ст. 7 Закону України "Про альтернативні види палива", на території України та імпорт обладнання, що використовується для реконструкції або будівництва підприємств з виробництва біопалива і для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів з метою споживання біопалива, якщо такі товари не виробляються та не мають аналогів в Україні.

Протягом дії міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, з питань космічної діяльності щодо створення космічної техніки, але не пізніше 01.01.2018 р., звільняються від сплати податку на додану вартість операції з ввезення на територію України товарів для виробництва космічної техніки суб'єктами космічної діяльності, які отримали ліцензію на право здійснення такої діяльності та беруть участь у реалізації міжнародних договорів та постачання на території України результатів НДДКР, які виконують за рахунок кредитних коштів, залучених для фінансування Договору між Україною та Бразилією про довгострокове співробітництво щодо використання ракети-носія "Циклон-4".

Тимчасово, до 01.01.2016 р., суб'єкти літакобудування, що підпадають під дію норм ст. 2 Закону України "Про розвиток літакобудівної промисловості", звільняються від сплати ПДВ по операціях з ввезення на територію України в митному режимі імпорту товарів (крім підакцизних), що використовують для потреб літакобудівної промисловості, якщо такі товари є звільненими від оподаткування ввізним митом та постачання на митній території України результатів НДДКР, які виконуються для потреб літакобудівної промисловості.

У загальному форматі основною проблемою ПК 2015 р. є спрямованість на вирішення поточних проблем наповнюваності Державного бюджету без урахування інноваційної складової, що виражається неузгодженістю статей кодексу з державною інноваційною політикою та інноваційними пріоритетами.

Висновки. У статті проаналізовано основні податкові інструменти механізму державного регулювання інноваційної діяльності на основі використання податку на прибуток та ПДВ. Розгляд цих інструментів механізму державного регулювання дав змогу

виявити негативні тенденції. Так, у ПК відсутній напрям оподаткування інноваційних підприємств, коло яких визначено Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні". Відсутня система пільг з податку на прибуток та ПДВ залежно від галузевого аспекту й ступеня спрямованості та актуальності інноваційних технологій і процесів для економіки України, несвоєчасне відшкодування ПДВ, яке негативно впливає на інноваційну діяльність. Таким чином, запропоновано такі заходи щодо вдосконалення механізму фіскального регулювання інноваційної діяльності в Україні:

1. Оподаткування інноваційних підприємств виділити в окремий розділ ПК, визначивши особливості оподаткування інноваційної діяльності (зокрема у розрізі елементів податку: платник податку, об'єкт та база оподаткування, ставки й порядок обчислення податків тощо), узгодивши із Законами України "Про інноваційну діяльність", "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні", "Про наукові парки", "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" тощо.
2. Зменшення ставки податку на прибуток для інноваційних підприємств за галузевим принципом, за ознакою важливості й функціональної необхідності інноваційних продуктів, технологій і процесів для економіки країни, починаючи з 5–10% і доводячи до 100% для підприємств, що займаються високими технологіями, які формують імідж України на світовому ринку. Надання можливості відстрочення платежу з податку на прибуток.
3. Застосування гнучкої системи амортизації основних засобів науково-дослідних, дослідно-конструкторських та інших інноваційних підприємств, зокрема прискореної амортизації активної частки засобів.
4. Використання пільг з ПДВ: галузеве диференційоване зниження ставок ПДВ або використання нульової ставки за умови розробки підприємством високотехнологічних, функціонально нових та актуальних інновацій.
5. Якщо є звільнення інноваційного підприємства від ПДВ, то необхідно звільнити й постачальників товарів, робіт і послуг, що використовуються для здійснення інноваційної діяльності з метою регулювання цін на інноваційну продукцію й зменшення податкового тиску. Тобто всі проміжні операції між підпри-

ємствами повинні обліковуватися за нульовою ставкою, а податок справлятися вже на етапі кінцевого споживання. Таким чином буде частково вирішена проблема відшкодування ПДВ, оскільки податок сплачується авансом.

6. Упровадження та розвиток системи загальнодержавного статистичного обліку використання податкових пільг для інноваційних підприємств як елемента електронного врядування.

Список використаної літератури

1. Богер О. В. Податкові стимули для інноваційної діяльності: втрачені можливості та перспективи [Електронний ресурс] / О. В. Богер // Ефективна економіка. – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3817>.
2. Закон України "Про внесення змін у Податковий кодекс України й деякі законодавчі акти України щодо податкової реформи" від 28.12.2014 г. № 71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19/page>.
3. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
4. Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" від 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
5. Иванова Н. И. Налоговое стимулирование инновационных процессов / Н. И. Иванова. – Москва : ИМЭМО РАН, 2009. – 160 с.
6. Податковий кодекс від 13.03.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>.
7. Slovar. cc. Словарь экономических терминов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://slovar.cc/ekon/term/2336803.html>.
8. Ставки ПДВ у країнах Євросоюзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://taxman.org.ua/news.php?id>.
9. Хантаева Н. Л. Теоретические основы налогообложения [Электронный ресурс] / Н. Л. Хантаева. – Режим доступа: http://knigi-uchebniki.com/nalogi-nagooblojenie_720/bzmehанизм-nalogovogo-regulirovaniya.html.
10. Ціна держави. Цікаві факти про ПДВ (15.12.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/news/125-vat-report>.

Стаття надійшла до редакції 23.06.2015.

Сорочишина Н. А. Механизм налогового регулирования инновационной деятельности в Украине

В статье проанализированы основные налоговые механизмы государственного регулирования инновационной деятельности. Исследованы налог на прибыль и налог на добавленную стоимость, их влияние на инновационную деятельность, тенденции и проблемы. Предложены мероприятия по улучшению налогового регулирования инновационной деятельности страны.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, государственное регулирование, налогообложение, налог на прибыль, налог на добавленную стоимость, Налоговый кодекс.

Sorochyshyna N. Mechanizm of Tax Regulation of Innovative Activity in Ukraine

Modern European countries are widely used by government intervention in the innovation activity of companies. It provides high results of their operation, and the positive impact of innovative development on the social and economic situation of the country. The development of an innovative state requires huge financial resources. Therefore, the establishment of an effective mechanism of financing and budget support innovation sector remains an important issue for Ukraine.

The main lever of state regulation of innovative development is the creation of a special tax regime.

The purpose of this article is the study and analysis of efficiency of use of financial instruments regulation of innovation activity in Ukraine.

In the process of analysis investigated the articles of the Tax code and identified the main types of taxes that affect innovative development of the country.

Main taxes for innovative enterprises is a tax on profits of enterprises and value added tax. The author found that in the taxation of innovative enterprises lack the necessary privileges, and this inhibits the development of the innovation sector. Many innovative enterprises are deprived of the possibility to implement a mechanism of accelerated depreciation.

Thus important activities for fiscal regulation of innovative activity in the state could be the establishment of preferential rates for tax on profits of enterprises and value added tax, improvement of the mechanism of depreciation.

Key words: innovations, innovative activity, government regulation, taxation, tax on profits, value added tax, Tax code.